

LIKUSI VIENA Leta pasinėrė į darbą. Ji ne tik perrašinėjo Sąrašo žodžius, bet ir aptarnavo nuolatinius klientus, amatininkus ir jų mokinius, kuriems reikėjo specialių, į Sąrašą neįtrauktų žodžių. Senajam meistrui išvykus, darbo padaugėjo, dienos buvo nuobodžios ir alinančios, naktys ilgos, tamsios ir vienišos.

Ji suruošė tris dėžutes žodžių, kurias trims savo mokiniams buvo užsakęs dailidė. Vaikiniai patys atėjo jų pasiimti. Jie buvo linksmi dvylikamečiai šelmiškai žibančiomis akimis, ką tik baigę mokyklą. Leta kreivai šyptelėjo – jie buvo panašesni į Žaliųjų karių mokinius. Davė jiems žodžius „pjūklas“ ir „plaktukas“, „vinis“ ir „smeigė“, įtraukė ir gražesnių žodžių, tokių kaip „oblius“ ir „kaltas“. Iš viso jie gavo po dvidešimt penkias korteles – be tų penkių šimtų pagrindinių Sąrašo žodžių. Vaikinukai atrodė patenkinti.

– Mes jau pasiruošę, – šyptelėjo jauniausias.

Leta jį pažinojo – jis buvo vienas iš gydytojo sūnų.

Danielis. O gal Kranas? Ne. Tikrai Danielis. Mergaitė buvo apie jį girdėjusi. Dirstelėjo į jo žymų lazdelę. Joje buvo mažiausiai penkiolika įrantų. Penkiolika nusižen-gimų kalbos įstatymui.

Leta padavė jam dėžutę ir mintyse palinkėjo, kad tapęs mokiniu jis pasitaisytų.

Vaikinams išėjus, ji paruošė dvi dėžutes su trisdešimčia vaisių ir uogų pavadinimų, kuriuos reikės pašalinti. „Ananasas“ jai buvo naujas žodis. Sąrašė buvo tik tie vaisiai ir uogos, kurių galėjai gauti Arkoje: obuoliai, braškės, avietės ir gervuogės. Ananasų nebuvo.

Leta jau ruošėsi uždaryti krautuvėlę, bet tada išgirdo, kaip braškėdomos atsidaro senos medinės durys.

Prieš ją stovėjo liesas maždaug jos amžiaus vaikinys. Kaulai buvo tokie išsišovę, kad atrodė kaip nupiešti. Kai jis pakėlė galvą, Leta išvydo vaiskias pilkšvai mėlynas akis.

– Nelinkiu bloga! – nedrąsiai pasisveikino Leta.

Jis sutrikęs apsidairė.

– Man reikia žodžių, – tarė.

– Taip, – atsakė Leta. – Kokių žodžių?

– Sąrašo žodžių. Man reikia dėžutės su Sąrašo žodžiais, – atsakė vaikinys, dešine ranka spausdamas kairę krūtinės pusę ir vis dirsdiodamas tai į Letą, tai į laukujes duris.

Leta pakerėta klausėsi. Jo balsas buvo skambus ir sodrus, ne gargždus, kaip daugumos jos klientų. Jis kalbėjo Sąrašo kalba, bet neįprastai. Asmenavo ir linksniaivo žo-

džius. Tai buvo leidžiama, bet dauguma žmonių šitaip nesivargindavo. Jai suspurdo širdis.

– Kam? – paklausė ji. – Kam reikėti... kam tau reikia?
Berniukas susiraukė.

– Nelaimė, – atsakė. – Reikėti žodžiai. Neklausinėti.

Leta atsitraukė ir atidžiai jį nužvelgė. Vaikis atrodė susijaudinęs, mindžikavo, akys lakstė į šalis.

– Aš laikiu, kol ateina šeimininkas, – ji kruopščiai rinko vien Sąrašo žodžius.

Vaikinas apniuko.

– Ne! – jis žengė žingsnį atgal ir pažiūrėjo į duris, lyg ko baimindamasis. – Aš neturėti laikas. Girdėti, tu būti žodininkė.

Leta krūptelėjo, jo žodžiai dilgino.

– Aš žodininkė, – pasakė. – Tai... tai... – Ji pajuto, kad rausta. Pamėgino iš naujo. – Aš mokinė, bet žodininko čia nėra, taigi dabar aš žodininkė.

Vaikinukas kilstelėjo antakį ir pažvelgė į ją pilkai mėlynomis akimis. Jo kūnas atsipalaidavo.

– Padėti man ar ne? – vos vos šypsodamas paklausė.

Leta suprato, kad vaikis jai meta iššūkį, tad pasitempė.

– Taip, – atsakė. – Aš padėti.

Tada apsisuko, norėdama nuo lentynėlės paimti dėžutę. Tai darydama prisiminė, kad tądien paskutinę atidavė kailiadirbio žmonai.

– Žodžiai čia nebūti. Aš atnešti, – tarė ji, plūsdama save už nerūpestingumą.

Jau anksčiau reikėjo papildyti lentynas, bet kažkodėl jai tai iškrito iš galvos. Dabar reikės palikti tą keistuoį vieną ir sulakstyti į meistro darbo kambarį. Eidama iš krautuvės Leta juto į nugarą įsmeigtą žvilgsnį.

Darbo kambaryje nusikabino nuo vinies raktus ir patį mažiausią paskubom įkišo į bibliotekos durų spyną. Mechanizmas tyliai spragtelėdamas pasisuko ir sunkios durys atsidarė. Leta sulaukė kvapą – kaip visada žengdama į slaptąją meistro biblioteką. Čia meistras laikė uždarus žodžius. Žodžius, amžiams pašalintus iš kasdienės kalbos. Lentynos nuo grindų iki lubų buvo prikrautos dėžių, o dėžėse saugomi žodžiai, kurie pergyvens ir Letą, net jei nė karto nebus pavartoti.

Kad niekas nepražūtų ir nenuėitų veltui. Jono Nojo šūkis, Benjamino šūkis. Jei ateitų laikai, kai žmonėms vėl prireiktų kalbos, Arka būtų tam pasiruošusi.

Leta sudrebėjo. Kambaryje dvelkė popieriumi, senove ir šiek tiek pelėsiomis. Jame buvo saugoma vertinga medžiaga, meistro parsivežta iš daugybės žodžių paieškų ekspedicijų, per kurias jis uoliai ieškodavo paskutinių likusių rašytinių šaltinių. Į dėžes sukrauti kalbos trupinėliai laukė, kol bus išrūšiuoti, perrašyti ir sudėlioti. Ant vienos sienos kabojo vinimis prikalta vėliava su išblukusiais ir apsitrynusiais žodžiais: „Pradžioje buvo Žodis.“

Daugelis šiek tiek mokėjo skaityti, bet retai matydavo rašytinį žodį, nebent kokiam nors Jono Nojo plakate ar savo mokyklinėje žodžių dėžutėje. Po Tirpsmo jūra prarijo

rašytinius šaltinius. Vien nuo šios minties Leta pašiorpdavo. Akimirką ji suabejojo, ar išmintingai elgiasi. Ar meistras šiam nepažįstamajam duotų žodžių? Ji susimąstė. Ar nuo to kam nors bus blogiau? Vaikinas turėjo teisę gauti Sąrašo žodžius. Tik kodėl jų negavo iš savo meistro?

Leta paėmė nuo rašomojo stalo dėžutę ir patraukė atgal pas klientą. Žingsniuodama pro tvarkingų lentynų eiles alkūne užkliudė ne iki galo įkištą dėžutę. Dėžutė nukrito jai po kojomis, pabiro kortelės. Mergaitė krūptelėjo, paskui pasilenkė ir pakėlė dėžutę. Ant priekinės sienelės jos pačios įgudusia ranka buvo užrašyta: „Spalvos“. Ji skubiai sugrūdo korteles į vidų. Nusineš dėžutę į krautuvę ir vėliau sutvarkys, o dabar jos laukė klientas.

Įžengusi pro duris ji pažvelgė į prekystalį. Iš pradžių pamanė, kad vaikinai išėjo, bet paskui pamatė jų. Tikriau, pamatė jo ranką ant šaltų marmurinių grindų. Plaštaką, paskui dilbį, krūtinę, kulkos paliktą skylę, raudoną, tirštą kaip sriuba kraują. Tada išgirdo skardų mergaitišką klyksmą. Tik po penkių sekundžių suvokė, kad klykia ji pati. Klykiant iš rankų iškrito brangioji dėžutė, ant grindų nupleveno kortelės: „vyšninė“, „oranžinė“, „alyvinė“, „violetinė“, „gelsva“ ir „plieno pilkumo“.

Leta jau ruošėsi lėkti į gatvę, bet ranka sujudėjo. Jis buvo gyvas. Ji atsiklaupė ant šaltų grindų ir pridėjo virpančius pirštus jaunuoliui prie kaklo. Jo oda buvo šilta, kvėpėjo laukiniais šalavijais. Jis suvaitojo.

Leta išsigandusi atšlijo.

– Ramiai, – drebančiu balsu ištarė. – Aš kviečiu pagalbą.

Ji ėmė stotis, bet berniukas sugriebė ją už rankos. Pabėgino pakelti galvą.

– Ne, – tarė. – Reikia pasislėpti. Jie mane rasti.

– Kas? Kas tave rasti?

Staiga orą perskrodė sirenos kauksmas. Tvarkdariai. Leta pašoko, patraukė krautuvės duris dengiančią užuolaidą ir užstūmė sunkius skląsčius. Paskui grįžo prie berniuko.

– Gali atsistoti? – paklausė nebesistengdama kalbėti Sąrašo kalba.

Jis stenėdamas prisitraukė kelius ir pabandė perkelti svorį ant rankų. Leta sugriebė jį ir ėmė kelti, bet vos nepargriuvo pati.

– Kabinkis man ant kaklo, – sušnopavo ji.

Kraujas iš jo žaizdos lašėjo ant grindų. Saulės spindulyje, blykstelėjusiame pro langą, jis atrodė vyšnių spalvos. Leta paėmė vaikiną už pažastų ir pusiau užtempė, pusiau užnešė į antrą aukštą. Svirdučiuodamas ilgu koridoriumi jis parkrito ir atsitrenkė į seną medinę sieną. Griūdamas netyčia atidarė duris į slaptą kambarėlį, kuriame Leta žaidavo vaikystėje. Jis buvo vadinamas Vienuolio kambariu, nors niekas nenutuokė kodėl. Berniukas kurį laiką gulėjo ant grindų ir žiūrėjo į ją, paskui pasisuko į kambarėlį.

– Toliau ne. Palikti mane... čia.

Žodžiai vėlėsi, tarsi liptų prie lūpų.

– Ne! – sušuko Leta, įsirežusi pastatė jį ant kojų, nupė kelis žingsnius iki savo kambario ir paguldė į lovą.

Vaikinas suvaitojo – garsas buvo toks, lyg iš baliono eitų oras. Tada prarado sąmonę.

Kambariukas buvo ankštas, jame stovėjo tik lova, kėdė ir sena spinta, kurią jai padirbo Benjaminas. Ji prisitraukė kėdę prie lovos. Tada išgirdo beldimą į laukujes duris. Atplėšė akis nuo vaikino ir atsigręžė. Beldimas darėsi vis garsesnis ir piktesnis. Letai ėmė tvinksėti ausyse.

Netrukus ji atitraukė sunkius laukujų durų skląščius ir išvydo tvarkdarį. Pirmiausia jos žvilgsnį patraukė blanki pilka Jono Nojo įstatymų saugotojų uniforma, paskui akys nukrypo į veidą. Šis buvo atstumiantis. Pūpsėjo stambinosis, akys buvo mažos, giliai įkritisios, lūpų tik gelsvi brūkšneliai. Klausydamasi švokščiančio jo balso Leta pakreipė galvą.

– Žodininkas čia? – paklausė jis, pirmiausia pažvelgęs jai į akis, paskui išvydęs kraują ant grindų ir korteles, išbarstytas ant balto marmuro.

Iš jo sklindanti agresija gąsdino Letą. Ji papurtė galvą.

– Meistras keliauti į... – tada prisiminė, kad Sąraše nėra žodžio „ekspedicija“. Pamąstė. – Jis keliauti ieškoti žodžiai, – nepatogi kalba vėlėsi burnoje. – Jis kurį laiką nebūti.

Tvarkdarys užtruko, kol suformulavo kitą klausimą.

– Kur berniukas?

Leta susiraukė.

– Nesuprasti, – ji suraukė kaktą, vaizduodama nustebusią.

Tvarkdarys suurzgė ir parodė į kraują ant grindų. – Berniukas! Kur jis bėgti?

– Bėgti. Aš nežinoti, – atsakė Leta.

Tvarkdarys užsimojo ir trenkė jai per veidą. Leta liežuviu pajuto metalinį kraujo skonį. Vyras sugriebė ją už marškinių apykaklės ir prisitraukė. – Kur berniukas?

Jai buvo sunku kalbėti. Sunku net alsuoti.

– Aš... aš nežinoti. Jau sakyti. Aš nežinoti.

Tvarkdarys ėmė spausti jai kaklą. Leta duso, akyse šokčiojo juodos dėmelės. Tą akimirką durys atsilapojo ir pasirodė antras tvarkdarys. Jis buvo išraudęs ir garsiai šniokštavo.

– Rėži! Ateiti! – pašaukė jis. – Gatvė! Jis sužeistas, bet galėti bėgti!

Rėžis nenorom paleido Letą, apsigręžė ir pasuko prie durų.

– Čionai! – dar kartą riktelėjo jo bendras.

Rėžiui išėjus, antrasis tvarkdarys pasisuko į priblokštą mergaitę, vos matomai linktelėjo ir pradingo.

Leta atsiduso, pridėjo ranką prie maudžiančio kaklo, pajuto, kad lūpa ištinusi. Tada antrą kartą užstūmė skląščius ir atsistojo, nors linko kojos ir svaigo galva. Pažvelgė į ant grindų krešantį kraują ir prie jo gaudžiai pabirusias žodžių korteles. Lauke vėl užkukė sirena. Šįkart Letai pasidingojo, kad sirena kaukia jai ir vyrai gali bet kurią akimirką grįžti savo grobio. Jos akys nukrypo į duris už prekystalio, už kurių viršuje laukė jaunuolis.